

УДК [378.091.212:364-43-021.321]:005.342

DOI <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2025-4-66-71>

**Канарова Ольга Вікторівна,**

кандидат педагогічних наук, доцент,  
доцент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького,  
м. Запоріжжя, Україна.  
[olga\\_mdpu@ukr.net](mailto:olga_mdpu@ukr.net)  
<https://orcid.org/0000-0001-6876-6326>

**Мільчевська Ганна Сергіївна,**

кандидат педагогічних наук,  
старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького,  
м. Запоріжжя, Україна.  
[spdo@ukr.net](mailto:spdo@ukr.net)  
<https://orcid.org/0000-0002-1222-228X>

## **ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах глобалізації, цифровізації та соціальних трансформацій підготовка фахівців соціальної сфери набуває особливої актуальності, оскільки саме ці професіонали є ключовою ланкою в забезпеченні стабільності соціуму, підтримці вразливих категорій населення та формуванні соціальної справедливості. Зміна соціально-економічних реалій, інтенсивний розвиток інформаційних технологій, зростання потреби в дистанційній та інклюзивній взаємодії з клієнтами потребують оновлення підходів до формування професійних якостей соціальних працівників, що зумовлює необхідність упровадження інноваційних технологій у систему їхньої професійної підготовки.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика використання інноваційних технологій у соціальній освіті охоплює широке коло теоретичних і практичних аспектів, пов'язаних із модернізацією освітнього процесу, удосконаленням змісту

підготовки майбутніх соціальних працівників, підвищенням їх адаптивності до викликів професійного середовища. У працях сучасних дослідників розглянуто питання інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій (Кравченко, Салата & Гедзик, 2024), використання інноваційних соціальних методів у роботі з молоддю (Ясточкіна, 2021), підготовки фахівців до діяльності в умовах змішаного навчання (Прожога, Радченко & Вішталюк, 2022), а також окреслено основні напрями розвитку цифрових компетентностей майбутніх соціальних працівників (Сущенко, Заверико & Соловійова, 2023).

Попри наявність значного наукового добробку, низка аспектів проблеми залишається недостатньо розкритою. Зокрема, потребує подальшого вивчення системна інтеграція інноваційних технологій у формування саме професійних якостей соціальних працівників, як-от емпатія, комунікативна культура, толерантність, рефлексивність, креативність та здатність до саморозвитку. Необхідним

є також визначення ефективних педагогічних умов і технологічних інструментів, які б сприяли розвитку цих якостей у процесі професійної підготовки фахівців соціальної сфери (Савельчук, 2021; Сущенко, Заверико & Соловйова, 2023).

**Мета статті** – теоретично обґрунтувати та практично визначити роль інноваційних технологій як ефективного засобу формування професійних якостей майбутніх фахівців соціальної сфери. Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: проаналізувати сучасний стан наукової розробленості проблеми; визначити сутність і функції інноваційних технологій у соціальній освіті; схарактеризувати їх вплив на розвиток професійно значущих якостей соціальних працівників.

Методика дослідження ґрунтується на системному, діяльнісному та компетентнісному підходах. Для досягнення мети використано комплекс методів: теоретичних (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукових джерел), емпіричних (спостереження, анкетування, експертне оцінювання), а також порівняльний метод, який дає змогу виявити особливості застосування інноваційних технологій у професійній підготовці соціальних працівників у різних освітніх контекстах.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Сучасний етап розвитку соціальної сфери в Україні характеризується зростанням вимог до професійних і особистісних якостей фахівців, здатних ефективно вирішувати складні соціальні проблеми, працювати в умовах швидкої зміни соціальних процесів та застосовувати новітні технології у своїй діяльності. З огляду на це, питання впровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки соціальних працівників набуває особливої актуальності, адже саме інноваційні підходи дають змогу формувати компетентності, що відповідають потребам сучасного суспільства (Савельчук, 2021).

Наукові дослідження останніх років свідчать, що ефективність професійної

діяльності соціального працівника значно залежить від його здатності інтегрувати знання з різних галузей, користуватися цифровими інструментами, критично мислити, ухвалювати етичні рішення та проявляти емпатію в роботі з клієнтами. Саме тому важливо не лише засвоювати теоретичні знання, а й опановувати практичні навички, які формуються через застосування інноваційних технологій навчання (Чернуха & Олексюк, 2025).

З позицій сучасної педагогіки інноваційні технології в підготовці соціальних працівників можна розглядати як комплекс засобів, методів і прийомів, спрямованих на оновлення змісту, форм і методів навчання з метою розвитку творчого потенціалу, самостійності мислення та практичної спрямованості студентів (Ясточкіна, 2021). Зокрема, у наукових джерелах виокремлюють декілька ключових напрямів упровадження інноваційних технологій у соціальну освіту: використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), проєктного навчання, технологій змішаного та дистанційного навчання, симуляційних методик, інтерактивних тренінгів, кейс-методу, а також соціального моделювання реальних життєвих ситуацій (Кравченко, Салата & Гедзик, 2024).

Однією з найефективніших форм інноваційних підходів у соціальній освіті є використання інформаційно-комунікаційних технологій. Вони відкривають можливість інтеграції навчального контенту, формують цифрову компетентність студентів, забезпечують доступ до глобальних баз даних, створюють умови для реалізації принципу відкритої освіти (Суровцева & Вороніна, 2024). У роботі О. Кравченко, Н. Салати та А. Гедзика (2024) підкреслено, що використання ІКТ в підготовці соціальних працівників підвищує якість навчального процесу завдяки розвитку вміння аналізувати інформацію, формувати власну позицію та презентувати результати професійної діяльності з використанням сучасних цифрових платформ.

Іншим важливим інноваційним напрямом є змішане навчання, яке поєднує традиційні форми викладання з онлайн-компонентами. Такий підхід забезпечує гнучкість навчального процесу, сприяє індивідуалізації навчання та розвитку самостійності студентів (Прожога, Радченко & Вішталюк, 2022). Змішане навчання створює передумови для формування рефлексивних навичок, що дає змогу майбутнім фахівцям соціальної сфери аналізувати власну діяльність, оцінювати її результати та корегувати професійні дії відповідно до потреб клієнтів.

Не менш вагомим напрямом упровадження інноваційних технологій є використання симуляційних методик, які моделюють реальні умови професійної діяльності соціального працівника. Такі методики дають змогу студентам відчувати себе в ролі фахівця, ухвалювати рішення в умовах невизначеності, враховуючи етичні норми та соціальні контексти (Сущенко, Заверико & Соловйова, 2023). Як зазначають автори, симуляційні технології сприяють розвитку емоційного інтелекту, критичного мислення, уміння працювати в команді та ефективно комунікувати з різними соціальними групами.

Особливе місце серед інноваційних методів посідають соціальні технології, які безпосередньо впливають на якість соціальної взаємодії та професійну ідентичність майбутніх працівників. За твердженням І. Яс-точкіної (2021), використання соціальних технологій у роботі з дітьми та молоддю формує в студентів здатність до глибшого розуміння механізмів соціалізації, міжособистісних відносин, адаптації до змін у соціальному середовищі. Ці технології базуються на принципах гуманізму, партнерства та міждисциплінарного підходу, що особливо важливо для соціальної сфери.

І. Савельчук (2021) наголошує, що формування професійних якостей фахівців соціальної сфери відбувається не лише через теоретичну підготовку, а й через активне залучення студентів до інноваційної освітньої діяльності. Зокрема, ефективними є такі інноваційні методики, як навчальні

тренінги, фасилітаційні сесії, майстеркласи, професійні квести, інтерактивні платформи обміну досвідом. Вони не лише активізують когнітивну діяльність студентів, а й створюють умови для самореалізації та розвитку лідерських якостей.

Дослідження О. Кузнецова (2025) виявило, що в процесі підготовки соціальних працівників до роботи з особами похилого віку використання інноваційних технологій дає змогу формувати компетентність у сфері геронтологічної соціальної роботи. Автор підкреслює, що за допомогою інтерактивних платформ, рольових ігор та цифрових симуляцій студенти можуть ефективніше розуміти проблеми старіння, розвивати емпатію та професійне мислення.

У цьому контексті варто зазначити, що інноваційні технології сприяють не лише засвоєнню знань, а й підвищенню рівня соціальної відповідальності, етичної культури та готовності ухвалювати управлінські рішення. Як доводять Н. Чернуха та Н. Олексюк (2025), інноваційна освіта в соціальній сфері – це процес, орієнтований на створення творчої, гуманістичної, ціннісно орієнтованої особистості фахівця, який усвідомлює соціальні виклики та здатний адекватно реагувати на потреби суспільства.

Важливим результатом аналізу наукових джерел є висновок, що інноваційні технології дають змогу інтегрувати теорію та практику соціальної роботи. Саме поєднання академічної освіти з практичним досвідом створює умови для становлення професійної ідентичності фахівця, розвитку таких якостей, як емпатійність, толерантність, відповідальність і комунікативність (Сущенко, Заверико & Соловйова, 2023).

Отримані результати дослідження дають змогу стверджувати, що застосування інноваційних технологій у підготовці соціальних працівників має комплексний вплив на розвиток їхніх професійних якостей. Інновації в освіті сприяють формуванню професійної гнучкості, адаптивності, готовності до безперервного навчання та саморозвитку, що є необхідними умовами успішної

професійної діяльності в динамічному соціальному середовищі.

**Висновки.** Проведене дослідження підтверджує, що інноваційні технології є ефективним засобом формування професійних якостей фахівців соціальної сфери. Вони сприяють розвитку професійної компетентності, етичної свідомості, комунікативних навичок, уміння працювати з різними категоріями населення. Особливої уваги заслуговує впровадження змішаного навчання, ІКТ, симуляційних технологій

та соціальних інновацій, які забезпечують тісний зв'язок теоретичної та практичної підготовки. Перспективи подальших наукових розвідок полягають у необхідності розроблення системних моделей підготовки соціальних працівників із використанням штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності, що дасть змогу створити інтерактивні освітні середовища нового покоління, орієнтовані на формування компетентних, гнучких і творчих фахівців соціальної сфери.

### Література

1. Савельчук І. Б. Механізми підвищення якості підготовки соціальних працівників. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 2(7). С. 232–239. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244658](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244658)
2. Ясточкіна І. Інноваційні соціальні технології у роботі з дітьми та молоддю. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. № 2(49). С. 245–248. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.245-248>
3. Сущенко Л., Заверико Н., Соловійова Т. Особливості використання інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності соціального працівника. *Вісник Humanitas*. 2023. № 4. С. 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.8>
4. Суровцева І., Вороніна А. Інноваційні технології соціальної роботи у сфері зайнятості. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Соціально-гуманітарні науки та публічне адміністрування*. 2024. Т. 1, № 12. DOI: <https://doi.org/10.31498/2617-2038.2024.12.320587>
5. Кравченко О. О., Салата Н. Т., Гедзик А. А. Підготовка майбутніх соціальних працівників до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.04.29.06>
6. Прожога І., Радченко М., Вішталюк В. Досвід підготовки соціальних працівників в умовах змішаного навчання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2022. № 2(51). С. 109–112. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.51.109-112>
7. Чернуха Н., Олексюк Н. Професійна підготовка соціальних педагогів у сучасних реаліях. *Соціальна робота*. 2025. Т. 1, № 10. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2024/10-1/14>
8. Кузнецов О. Специфіка професійної підготовки майбутніх соціальних працівників для роботи з особами похилого віку в освітньому процесі педагогічного університету. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2025. № 1(107). С. 133–143. DOI: [https://doi.org/10.31865/2077-1827.1\(107\)2025.327067](https://doi.org/10.31865/2077-1827.1(107)2025.327067)

### References

1. Savelchuk, I. B. (2021). Mekhanizmy pidvyshchennia yakosti pidhotovky sotsialnykh pratsivnykiv [Mechanisms for improving the quality of social workers' training]. *Socialna robota ta sotsialna osvita – Social Work and Social Education*, 2(7), 232–239. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244658](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244658) [in Ukrainian].
2. Yastochkina, I. (2021). Innovatsiini sotsialni tekhnolohii u roboti z ditmy ta moloddu [Innovative social technologies in working with children and youth]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 49, 245–248. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.245-248> [in Ukrainian].
3. Sushchenko, L., Zaveryko, N., & Soloviova, T. (2023). Osoblyvosti vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u formuvanni profesiinoi kompetentnosti sotsialnoho pratsivnyka [Features of the use of innovative technologies in the formation of social workers' professional competence]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 4, 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.8> [in Ukrainian].
4. Surovtseva, I., & Voronina, A. (2024). Innovatsiini tekhnolohii sotsialnoi roboty u sferi zainiatosti [Innovative technologies of social work in the field of employment]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Serii: Sotsialno-humanitarni nauky ta publichne administruvannia – Bulletin of the Pryazovskyi*

*State Technical University. Series: Social and Humanitarian Sciences and Public Administration, 1(12)*. DOI: <https://doi.org/10.31498/2617-2038.2024.12.320587> [in Ukrainian].

5. Kravchenko, O. O., Salata, N. T., & Hedzyk, A. A. (2024). Pidhotovka maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv do vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Training future social workers to use information and communication technologies in professional activities]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes, 5*. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.04.29.06> [in Ukrainian].

6. Prozhoha, I., Radchenko, M., & Vishtalyuk, V. (2022). Dosvid pidhotovky sotsialnykh pratsivnykiv v umovakh zmishanoho navchannia [Experience in training social workers under blended learning conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work, 2(51)*, 109–112. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.51.109-112> [in Ukrainian].

7. Chernukha, N., & Oleksiuk, N. (2025). Profesiina pidhotovka sotsialnykh pedahohiv u suchasnykh realiakh [Professional training of social educators in modern realities]. *Sotsialna robota – Social Work, 1(10)*, 95–101. DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2024/10-1/14> [in Ukrainian].

8. Kuznetsov, O. (2025). Spetsyfika profesiinoi pidhotovky maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv dlia roboty z osobamy pokhyloho viku v osvithomu protsesi pedahohichnoho universytetu [Specifics of professional training of future social workers for working with elderly people in the educational process of a pedagogical university]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu – Humanization of the Educational Process, 1(107)*, 133–143. DOI: [https://doi.org/10.31865/2077-1827.1\(107\)2025.327067](https://doi.org/10.31865/2077-1827.1(107)2025.327067) [in Ukrainian].

### **Канарова О. В., Мільчевська Г. С. Інноваційні технології як ефективний засіб формування професійних якостей фахівців соціальної сфери**

У статті досліджено сутність, значення та перспективи впровадження інноваційних технологій у процес формування професійних якостей фахівців соціальної сфери в умовах модернізації освітнього простору. Акцентовано увагу на необхідності переорієнтації системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників на компетентнісний, інтеграційний і практико-орієнтований підхід, що забезпечує формування здатності до саморозвитку, творчого мислення, комунікативної культури, емпатії та готовності до роботи з вразливими категоріями населення. У статті проаналізовано наукові погляди вітчизняних і зарубіжних учених щодо інноваційних технологій як системного феномену, який сприяє гармонійному поєднанню теоретичних знань і практичних навичок у процесі професійного становлення майбутнього фахівця. Зазначено, що особливу роль у цьому контексті відіграють інтерактивні методи навчання, кейс-технології, проектна діяльність, моделювання соціальних ситуацій, тренінгові програми та використання цифрових освітніх платформ. Доведено, що впровадження інноваційних технологій сприяє створенню навчального середовища, зорієнтованого на розвиток особистісно-професійного потенціалу студентів, підвищення рівня їхньої мотивації до навчання та формування готовності до самостійного ухвалення професійних рішень у складних соціальних умовах. Окреслено принципи середовищного підходу в підготовці фахівців соціальної сфери, який передбачає інтеграцію освітнього, культурного й соціального компонентів у єдину систему розвитку майбутнього спеціаліста. Визначено, що ефективність інноваційних технологій у професійній підготовці соціальних працівників залежить від системності їх застосування, рівня педагогічної майстерності викладачів, психологічної готовності студентів до інноваційної діяльності та здатності освітнього середовища забезпечувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію. У підсумку наголошено, що інноваційні технології є не лише засобом формування професійних якостей, а й важливим чинником становлення гуманістично орієнтованої особистості соціального працівника, здатної ефективно діяти в умовах динамічних соціальних змін.

*Ключові слова:* інноваційні технології, професійні якості, середовищний компонент, система, професійна підготовка, майбутні соціальні педагоги та соціальні працівники, вразливі категорії населення.

### **Kanarova O. V., Milchevska H. S. Innovative technologies as an effective means of forming the professional qualities of specialists in the social sphere**

The article examines the essence, significance, and prospects of implementing innovative technologies in the process of forming professional qualities of specialists in the social sphere under the conditions of modernization of the educational environment. Emphasis is placed on the need to reorient the system of professional training of future social educators and social workers toward a competency-based, integrative, and practice-oriented approach that ensures the development of self-improvement skills, creative thinking, communicative culture, empathy, and readiness to work with vulnerable population groups. The paper analyzes the scientific views of domestic and foreign

scholars on innovative technologies as a systemic phenomenon that contributes to the harmonious combination of theoretical knowledge and practical skills in the process of the professional formation of a future specialist. It is noted that a special role in this context is played by interactive teaching methods, case technologies, project activities, modeling of social situations, training programs, and the use of digital educational platforms. It has been proven that the implementation of innovative technologies contributes to the creation of a learning environment focused on developing the students' personal and professional potential, increasing their learning motivation, and forming readiness for independent professional decision-making in complex social conditions. The principles of the environmental approach in the training of social sphere specialists are outlined, which involves the integration of educational, cultural, and social components into a single system of the specialist's development. It is determined that the effectiveness of innovative technologies in the professional training of social workers depends on the systematic nature of their application, the pedagogical proficiency of teachers, the psychological readiness of students for innovative activity, and the ability of the educational environment to ensure subject-subject interaction. In conclusion, it is emphasized that innovative technologies serve not only as a means of forming professional qualities but also as an essential factor in the development of a humanistically oriented personality of a social worker capable of effectively operating in the context of dynamic social changes.

*Key words:* innovative technologies, professional qualities, environmental component, system, professional training, future social educators and social workers, vulnerable population groups.

Стаття надійшла до редакції 29.10.2025 р.

Прийнято до друку 21.11.2025 р.

Опубліковано 19.12.2025 р.

Creative Commons Attribution 4.0  
International (CC BY 4.0)

